

Dansk stop for terrorfarlig gødning

Takket være en intensiv dansk diplomatisk indsats bliver det nu sværere for terrorister at fremstille de såkaldte gødningsbomber. Gødningsbomber kan relativt let laves af højkoncentreret ammoniumnitratgødning, der hidtil har kunnet købes frit. Gødningsbomber har derfor været en typisk metode ved terrorangreb og indgik f.eks. i Vollsmose-sagen.

Regeringen besluttede i sommeren 2007 at indføre et forbud mod, at private kan købe gødning med et ammoniumnitratkoncentrat over 45 pct. Det skete, efter at danske sprængningsforsøg havde vist, at gødning med over 45 pct. ammoniumnitrat kan bruges til at fremstille bomber med stor sprængkraft. I efteråret 2007 fremsatte EU-Kommissionen imidlertid et forslag til ændring af et totalharmoniseringsdirektiv vedrørende farlige stoffer, som ville indebære en betydeligt højere grænse for koncentrationen af ammoniumnitrat i gødning til private. Forslaget ville indebære, at Danmark ikke kunne gennemføre den planlagte lavere grænse.

Sagen blev i de andre EU-lande håndteret af landbrugseksperter, der gik mere op i markudbytte end i risikoen for terror. Udfordringen for Danmark var derfor at få gjort terreksperterne i de andre EU-hovedstæder opmærksomme på sagen. Det krævede en intensiv indsats. Justitsministeren tog sagen op i Rådet og opfordrede sine ministerkolleger samt EU-Kommissionen og EU's antiterrorkoordinatør til at sikre, at der blev lagt afgørende vægt på hensynet til forebyggelse af terrorhandlinger i forhandlingerne. I de følgende måneder arbejdede justitsministeren og fødevarerministeren – i samarbejde med miljøministeren, udenrigsministeren samt økonomi- og erhvervsministeren – intensivt på at påvirke forhandlingerne. Danske embedsmænd og bombeeksperter præsenterede på møder i Rådet, Europa-Parlamentet og EU-Kommissionen resultaterne af de danske sprængningsforsøg, og de danske EU-ambassader opsøgte beslutningstagere i hovedstæderne for at sikre, at budskabet nåede frem til de rigtige.

Den intensive indsats bar frugt: Efter at Danmark i begyndelsen havde stået helt alene, blev det danske forslag enstemmigt vedtaget af samtlige EU-lande i sommeren 2008. Alle medlemsstaterne skal nu indføre en grænse på 45 pct. ammoniumnitrat ved salg af gødning til private. Forbuddet gælder ikke for salg til professionelle landmænd.

CBRN i EU

I EU-regi er der nedsat en række arbejdsgrupper på CBRN-området med henblik på at øge sikkerheden omkring eksplosivstoffer samt identificere eventuelle kapacitetsmangler på CBRN-området. Danmark har deltaget – og deltager – aktivt i dette arbejde.

Som led i arbejdet med at minimere risikoen for CBRN-terrorisme iværksatte Kommissionen i 2008 et omfattende arbejde med at analysere CBRN-kapaciteten i såvel EU som i medlemsstaterne. Arbejdet afdækkede eksisterende foranstaltninger, hvor der er identificeret en række områder, der kan etableres eller styrkes. Kommissionens »EU CBRN Task Force« afleverede en rapport med 264 anbefalinger i januar 2009. Med henblik på at omsætte denne rapport til en fælles EU-handlingsplan forventes Kommissionen at fremlægge sit forslag til en overordnet EU-politik på CBRN-området i juni 2009.

Foruden CBRN-området arbejdes der også i EU med sikkerheden omkring eksplosivstoffer. Blandt andet arbejdes der med en række anbefalinger, der begrænser privates adgang til kemi-

kalier, som kan bruges til hjemmelavede bomber. Hertil kommer eventuelle områder, hvor der i særlig grad er brug for ny teknologi til sporing af eksplosivstoffer. Dette arbejde underbygger i øvrigt arbejdet med anbefaling 42 i regeringens terrorhandlingsplan vedrørende en analyse af kontrollen med farlige stoffer.

Justitsministeriet havde i starten af 2009 et udkast til bekendtgørelse i høring. Bekendtgørelsen begrænser adgangen til visse stoffer, der kan anvendes til fremstilling af eksplosivstoffer. Nærmere bestemt bliver det forbudt for private at erhverve, besidde, bære og anvende de pågældende stoffer. Bekendtgørelsen forventes udstedt med den 1. september 2009 som ikrafttrædelsesdato.

CBRN i NATO

NATO har i stadig stigende grad efterspurgt specialiserede, deployerbare CBRN-enheder. Forsvarets CBRN-kapaciteter har som hovedopgave at beskytte danske styrker, der er indsat i internationale operationer, herunder indgå i